



MØTEPROTOKOLL

Bispemøtet

Dato:	10.02.2020 kl. 10:00
Sted:	Voksenåsen, 10. - 14.februar 2020
Arkivsak:	18/00391
Tilstede:	Atle Sommerfeldt, preses Stein Reinertsen, visepreses Solveig Fiske, Hamar Ingeborg Midttømme, Møre Halvor Nordhaug, Bjørgvin Olav Øygard, Nord-Hålogaland Ann Helen Jusnes, Sør-Hålogaland Herborg Finnset, Nidaros, Kari Veiteberg, Oslo Jan-Otto Myrseth, Tunsberg Anne-Lise Ådnøy, Stavanger Knut Erling Johansen, Borg
Sekretariat:	Christofer Solbakken, generalsekretær Helge Nylenna, rådgiver Marita Solberg Bjerke, rådgiver Petter Johannessen, rådgiver
Gjester:	Olav Fykse Tveit Ingrid Vad Nilsen
Andre:	Deltakere på Olavstipendseminaret. Deltakere på seminar om religionsteologi. Representanter fra utvalg som utreder kirkelig organisering.

SAKSLISTE

Side

Innkalling, saksliste og program

Saker til behandling

2/20	Orienteringssaker februar 2020	2
3/20	Tilsyn, ledelse og arbeidsgiversaker <i>Unntatt offentlighet</i>	3
4/20	Tilsyn med feltprester	4

5/20	Saker til Kirkemøtet 2020	5
6/20	Veien til prestatjeneste	5
7/20	Konfirmasjonstidens teologi <i>Unntatt offentlighet</i>	6
8/20	Tekst om dåp <i>Unntatt offentlighet</i>	6
9/20	EVU-saker	7
10/20	Plan for diakoni	8
11/20	Religionsteologi	9
12/20	Olavstipend 2021	9

27.10.2026

Christofer Solbakken
Møtesekretær

Innkalling, saksliste og program

Saker til behandling

2/20 Orienteringssaker februar 2020

Sammendrag

1. Kirkerådets møte 30.-31. januar 2020
2. Rapport fra KATLUSAs reise til Roma september 2019
3. Nidaros biskop sitt besøk til Etiopia
4. Besøk fra Bibelselskapet
5. Det palestinske kairos-dokumentet 10 år
6. Høringssak – NOU 2019:26 Rusreform – fra straff til hjelp
7. Godkjenning av leke gudstjenesteledere
8. Innfasing av ny liturgi
9. KIFO-seminar om nattverd og dåp
10. Forskningsprosjekt om kirkelig ledelse
11. Kirkerådets årsplan
12. Ordinasjon/ekvivalering av ordinasjon av prester fra Den Evangelisk Lutherske Frikirke.
13. Deltakesle av kontorets medarbeidere på visitaser
14. Prosteinsettelse og prostekors

15. Kvalitetskontroll ved stillingsutlysninger
16. Skole-kirke-samarbeid i lys av ny, overordnet plan og læreplan
17. Fra arbeidet i kirkefagutvalget
18. Givertjenesteprosjektet
19. Prosedyre for behandling av sykemeldinger for biskopen
20. Ordning for HV-prester

Vedtak

Sakene ble tatt til orientering.

[Lagre]

3/20 Tilsyn, ledelse og arbeidsgiversaker

Sammendrag

1. Tilsyn og tilsynsverktøy

Spørsmålet om innhold og rammer for biskopens tilsyn vender stadig tilbake. Det er nå særlig aktualisert ifm arbeidet med ny kirkelig organisering. Bispemøtet utarbeidet i 2016 en uttalelse om «Kirkens tilsynstjeneste i lys av ny kirkeordning».

2. Regler for bruk av kirken

Ifm at prinsesse Märtha Louise og sjaman Durek Verrett ønsket å leie St. Petri kirke i Stavanger, oppsto en debatt om bruk av kirkerommet og biskopens tilsynsmyndighet. Vedlagt ligger brev fra Kirkerådet til Stavanger kirkelige fellelråd.

3. Vilkår for ordinasjon

Bispemøtet drøftet i 2019 vilkår for ordinasjon, jf sak BM 22/19. Notatet er blitt revidert etter Bispemøtets behandling. Noen ytterligere spørsmål har oppstått ifm bearbeidelsen, og saken ble drøftet i AU i desember 2019. En revidert versjon etter behandlingen i AU følger vedlagt.

4. Ordinasjonssamtalen

Se pkt 4. Tilsvarende gjelder vedrørende en momentliste for ordinasjonssamtalen.

5. Mal for delegasjon – tilbakemelding og oppfølging

Bispemøtet behandlet på flere møter i 2019 en mal for delegasjon fra biskop til hhv prost og stiftsdirektør. Malen ble presentert for stiftsdirektørene i møte høsten 2019.

6. Bruk av TV-skjermer i kirkerommet

Det vises til vedlagte brev fra Tunsberg biskop.

7. Møte med arbeidsgrupper for kirkelig organisering

Bispemøtet har mottatt en henvendelse fra utvalget som er nedsatt for å utrede ny kirkelig organisering.

8. Beredskap ifm HM Kongens gravferd

Saken ble presentert muntlig i møtet.

9. Innkalling av vigslede medarbeidere

Saken ble presentert muntlig i møtet.

10. Oppnevning til Mellomkirkelig råd

I Kirkerådets forslag til nye regler for Mellomkirkelig råd foreslås det, i § 3 b), at Bispemøtet oppnevner et medlem til Mellomkirkelig råd. §3 andre ledd sier at dette medlemmet skal oppnevnes før Kirkemøtet velger de andre medlemmene av rådet.

Forslaget skal behandles på Kirkemøtet 2020. I samme møte skal nytt Mellomkirkelig råd velges.

Selv om reglene for Mellomkirkelig råd ikke er vedtatt enda, ber Kirkerådet Bispemøtet om å oppnevne et medlem og varamedlem til Mellomkirkelig råd for perioden 2020 – 2024 før Kirkemøtets åpning 2020.

Vedtak

Saken ble drøftet. Bispemøtet prolangerer gjeldende representasjon i Mellomkirkelig råd for perioden 2020-2024.

[Lagre]

4/20 Tilsyn med feltprester

Sammendrag

Feltpresttjenesten i Forsvaret har i den senere tid gjennomgått store organisatoriske endringer, og fra 15. februar 2019 inngår feltpresttjenesten i Forsvarets tros- og livssynskorps (FTLK). I tilknytning til denne endringen må det avklares hvordan tilsynet med feltprester med tilknytning til Den norske kirke skal organiseres.

Det er i dag Oslo biskop som har tilsynet med feltprestene, og feltprosten møter i prostemøtet i Oslo bispedømme og har utført tilsynsoppgaver på vegne av biskop. Med omorganiseringen til et nytt tros- og livssynskorps er det ikke lenger noen forutsetning at sjefen for korpset er ordinert til prest i Den norske kirke. Nylig ansatt sjef for FTLK, brigade Knut Espen Høidal, er ordinert prest.

Når saken nå foreligger for Bispemøtet er det med sikte på å ta en avgjørelse omkring hvordan tilsynet av feltprester skal ivaretas fra biskopenes side, og om hvordan dette kan organiseres innad i forsvaret når leder av FTLK ikke nødvendigvis er prest.

Vedtak

Bispemøtet tar til etterretning at Forsvarets tros- og livssynskorps (FTLK) er etablert, og vil videreføre ordningen med at Oslo biskop fører tilsyn med feltprester tilhørende Den norske kirke. Bispemøtet vil legge til rette for at hver enkelt feltprest kan delta i prestisamlinger o.l. i det bispedømmet hun/han tjenestegjør, og mener at dette bør nedfelles i samarbeidsavtalen som skal inngås mellom Forsvaret og Den norske kirke. Den lokale biskop vil etablere rutiner for å inkludere feltprestene i lokalt kollegafellesskap. Oslo biskop utpeker en kontaktperson med prostefunksjon blant feltprestene som bindeledd mellom biskopen og feltprestene i saker som gjelder kirkelig tilsyn. Denne kontaktpersonen bør være sjefen for FTLK. Dersom sjefen for FTLK ikke er ordinert til prestetjeneste i Den norske kirke, bør ordningen være slik at biskopen utpeker en av sjefsprestene til denne funksjonen.

[Lagre]

5/20 Saker til Kirkemøtet 2020

Sammendrag

Kirkemøtet 2020 avholdes i perioden 22. – 27. april på Scandic Nidelven i Trondheim. Det er meldt inn 17 saker til møtet, hvorav 12 skal behandles i de ordinære komiteene. Bispemøtet har allerede arbeidet med noen av sakene, og det er også saker der Bispemøtet har hatt et spesielt engasjement.

Det er seks komiteer der Kirkemøtets medlemmer skal fordeles, og Bispemøtet må komme fram til en fordeling av biskopene i de ulike komiteene. Fordelingen gjelder for hele valgperioden.

Forslag til vedtak

Vedtak

Samtalen tas til orientering. Det innkalles til to bispemøter under Kirkemøtet. Det ble fastsatt følgende fordeling av biskopene på komiteene, og denne oversendes Kirkerådet:

- A Kari Veiteberg, Jan Otto Myrseth
- B Ingeborg Midttømme, Herborg Finnset
- C Ann Helen Jusnes, *Borg biskop*
- D Preses, Stein Reinertsen
- E Anne-Lise Ådnøy, Solveig Fiske
- F Olav Øygard, Halvor Nordhaug

[Lagre]

6/20 Veien til prestetjeneste

Sammendrag

Styringsgruppa for Veien til prestetjeneste (STVTP) behandlet på sitt møte i september 2018 en sak der man ville ha en gjennomgang av hele VTP-programmet (STVTP 14/18). Dette ble videre vedtatt av Bispemøtet i oktober 2018. Det ble lagt fram en prosjektplan, som ble revidert med en tidsplan høsten 2019. De første punktene er nå gjennomført, og våren 2020 står en gjennomgang og mulig endring av stiftspraksisordningen, samt påmelding og fordeling av deltakere på planen. Det er utfordringer knyttet til begge punkter, og det er viktig med en god diskusjon og skikkelig vurdering av disse samt alternative metoder.

Det er et mål at hele prosessen med gjennomgangen av VTP- og VTVT-ordningen skal være ferdig i løpet av 2020, og at man i 2121 endrer navnet til «Veien til vigsling» for alle faggruppene.

Vedtak

Bispemøtet har drøftet stiftspraksis og ordningen med påmelding og fordeling av deltakere. Momenter fra diskusjonen tas med videre til Styringsgruppa for VTP som arbeider videre med ordningene.

[Lagre]

7/20 Konfirmasjonstidens teologi

Sammendrag

I forbindelse med revidering av liturgiene for konfirmasjonstidens gudstjenester, ba Kirkerådet Bispemøtet om å utrede det teologiske grunnlaget for konfirmasjon i dag (KR 26/19). Bispemøtet drøftet denne henstillingen på sitt oktobermøte i 2019 (BM 41/19). Her vedtok Bispemøtet at det «på grunnlag av samtalen forberedes en sak om konfirmasjonen for behandling på et senere bispemøte, med sikte på å utarbeide et ressursdokument og å fastsette flere alminnelige bestemmelser for konfirmasjonstidens gudstjenester.»

Bispemøtet ønsket ikke en omfattende utredning, men at ressursdokumentet måtte gi noen avklaringer knyttet til forståelsen av konfirmasjonshandlingen, herunder relasjonen mellom dåp og konfirmasjon. Videre ønsket man at dokumentet skulle se på konfirmasjonens plass i det norske samfunnet i dag.

Vedtak

Bispemøtet har drøftet et utkast til tekst om konfirmasjonen, og ber om at teksten videreutvikles på bakgrunn av de innspillene som kom frem i møtet. Bispemøtet ber om å få teksten tilbake til endelig vedtak i mai 2020.

[Lagre]

8/20 Tekst om dåp

Sammendrag

Dåp er satsningsområde i Den norske kirke i 2020, og den forbindelse ble det foreslått at Bispemøtet skulle bidra med to tekster. En kort tekst til opplesning i menighetene ble utarbeidet på bispemøtet i oktober 2019, og sendt ut for å leses opp i gudstjenestene 12. januar 2020. Det var også ønske om et utdypende veiledningshefte.

Vedtak

Bispemøtet har utarbeidet en tekst til et veiledningshefte om dåpen. Sekretariatet bes følge opp ferdigstillingen og publiseringen av den endelige teksten.

9/20 EVU-saker

Sammendrag

Bispemøtet behandler EVU-saker på sine møter i oktober og februar. Til dette møtet foreligger det tre saker:

- Langtidsplan for kurs, herunder kursutlysning høsten 2020
- Standardiserte vilkår for EVU
- Pastoralklinisk utdanning

Langtidsplan for kursutlysning

Bispemøtet behandlet et forslag til langtidsplan for kursutlysning høsten 2019. Her ble det uttalt at Bispemøtet ønsker å videreutvikle sin egen langtidsplan. Dette har nå blitt tatt opp i ulike fora, og Bispemøtet bes drøfte videre arbeid med dette. Til denne saken ligger også kursutlysninger høsten 2020. I denne omgangen bes Bispemøtet ta stilling til om følgende kurs skal anbefales:

- Funksjonshemming og kirken
- Dogmatikk/samtidsteologi
- PKU

Standardiserte vilkår for deltagelse i EVU

I likhet med langtidsplan for kursutlysninger, ble standardiserte vilkår for deltagelse i EVU tematisert på Bispemøtets møte i oktober 2020. Etter Bispemøtets behandling har det kommet nye momenter til saken som må tematiseres, og Bispemøtet bes drøfte saken på nytt for å enes om en videre prosess på dette.

PKU

PKUs plass i etter- og videreutdanningen har vært tematisert flere ganger. På bakgrunn av drøftinger i Bispemøtet i februar 2019 møtte Bispemøtets AU MF og representanter for PKU-tilbudet for en samtale i august 2019. Når saken nå kommer opp igjen til Bispemøtet er det for å vurdere hvordan man ønsker å inkludere PKU videre i etter- og videreutdanningen.

Vedtak

Bispemøtet har drøftet etter- og videreutdanning og ber om at

1. Langtidsplanen for kommende etter- og videreutdanning utarbeides i tråd med de føringer som ble gjort på møtet og sees i sammenheng med kommende nasjonal kompetanseutviklingsplan og årshjul for EVU.
2. Det utarbeides en skisse til veiledning om standardiserte vilkår for EVU som kan vedtas av Bispemøtet i oktober 2020. En slik veiledning må forankres i nødvendige instanser før Bispemøtet kan vedta den.
3. PKU fremdeles utlyses hvert semester, men at plasser satt av til prester ansatt i bispedømmene i Den norske kirke reduseres til omtrent 12 plasser i året.

Foran søknadsfristen for EVU-søknader 15. september 2020 ønsker Bispemøtet særlig å prioritere søkere til følgende kurs:

- Funksjonshemming og kirken (VID)
- Dogmatikk/samtidsteologi (TF)
- Nettbasert kurs om klimateologi (MF)
- PKU (MF)

10/20 Plan for diakoni

Sammendrag

Gjeldende plan for diakoni i Den norske kirke ble vedtatt av Kirkemøtet i 2007. Kirke og samfunn har endret seg mye siden den tid. Klimautfordringene og flyktning- og migrasjonssituasjonen i verden er eksempler på saker der situasjonen har blitt verre, og som berører diakoniens områder «vern av skaperverket» og «kamp for rettferdighet». Kirkerådet mener en revidert og oppdatert diakoniplan vil være et godt redskap for utvikling av kirkens diakonale arbeid i en fase der betydningen av diakonien løftes fram og styrkes med økte ressurser.

Lokalt ha menighetene erfart at samarbeid med andre aktører blitt enda viktigere enn tidligere, og et mål med planen er å legge til rette for at det diakonale arbeidet skal ha en bedre metodisk og innholdsmessig plattform.

Arbeidet med revisjonen har bestått av en bred prosess som har involvert de diakonale fagmiljøene og alle nivåer i kirken. En høring ble gjennomført sommeren 2019. Forslag til plan ble vedtatt av Kirkerådet i desember 2019, og skal bli lagt fram for endelig behandling og vedtak på Kirkemøtet 2020. Bispemøtet skal gi en uttalelse på denne planen, og bør spesielt se på det teologisk grunnlaget.

Vedtak

Forslag til revidert Plan for diakoni var oversendt fra Kirkerådet, og ble behandlet av Bispemøtet med sikte på videre behandling i Kirkemøtet.

Planen forutsetter den gjeldende kirkelige organisering, jf pkt 5.2. Dette må evt justeres i lys av ny, kirkelig organisering. Bispemøtet har ingen direkte læremessige innvendinger mot utkastet til plan. Planen blir styrket teologisk om de følgende momentene kommer tydeligere fram under kapittel 2:

- kirkens diakoni gjennomsyrrer hele kirkens liv og tjeneste, og kommer til uttrykk i holdning og handling, ord og bønn
- det er en tydelig sammenheng mellom gudstjenesten, dåp og nattverd, og tjenesten for Gud og medmennesket
- diakoni handler om å respondere på den etiske fordring i møtet med den andre og i møte med verdens nød
- diakonien er et ledd i kirkens sendelse til verden (Missio Dei), med utgangspunkt i troen på den treenige Gud og «bygger (ikke bare) på at Gud ble menneske i Jesus Kristus»
- Den hellige ånd både *skaper* og styrker troen
- diakoni er nestekjærlighet i praksis og ansvar for å forvalte skaperverket
- det knyttes en forbindelse til kirkens visjonsformulering «Mer himmel på jord»

11/20 Religionsteologi

Sammendrag

Siden Bispemøtet gav ut veilederen «Religionsmøtet ved kirkelige handlinger» i 2016, har samtalen om religionsteologi, dialog og praksis pågått. Sammen med Teologisk nemnd var Bispemøtet arrangør av et heldagsseminar 28. februar 2019. Det ble samtidig bestemt at samarbeidet skulle følges opp med et nytt fellesseminar, som nå er berammet til høsten 2020.

Følgende personer innledet til samtalen:

Professor Vebjørn Horsfjord

Biskop Halvor Nordhaug

Sokneprest Sunniva Gylver

Representanter fra Teologisk nemnd, samt enkelte andre ressurspersoner, vil bli invitert til å delta i samtalen.

Vedtak

Samtalen ble tatt til orientering.

[Lagre]

12/20 Olavstipend 2021

Sammendrag

Bispemøtet har siden 2014 hatt ansvaret for forvaltningen og tildelingen av Olavstipendet. Årshjulet for Olavstipendet tilsier at Bispemøtet på februarmøtet skal vedta antall stipender som skal lyses ut, og om visse temaområder skal prioriteres.

Olavstipendet for 2019 ble tildelt sokneprest Ingeborg Sommer, med et prosjekt med tittelen *I avdødes ånd*, om prestens rolle i møte med ønsker om personlig tilrettelegging av gravferd. Prosjektperioden er nettopp fullført, og et ledd i å få en mer formell avslutning på prosjektet har vært å arrangere et miniseminar der prosjektet ble presentert. Det er også et uttrykk for en tydeligere forventning fra Bispemøtets side om at prosjekter som blir tildelt støtte skal gi et håndfast resultat.

Vedtak

Bispemøtet tildeler ett stipend for 2021. Utlysningen gjøres åpen for alle søknader innen praktisk-kirkelige eller praktisk-teologiske temaområder, men vil særlig imøtese søknader som tematiserer nye praksiser for dåp og nattverd som kontaktplasser i folkekirken.

Bispemøtets sekretariat arbeider videre med å sikre gode søknadsprosesser og oppfølging av stipendmottakere.

[Lagre]

